

Betænkning

over forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget.

(Afgivet af udvalget den 10. maj 1961).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder, hvorunder der har været samråd med inderigsministeren. Der er i udvalget enighed om at udskyde drøftelsen af de foreslåede ændringer i valgkredsfortegnelsen, indtil der har været lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om en videregående ændring i valgloven med det formål at afskaffe tillægsmandatsystemet.

Et *flertal* (socialdemokratiets, det radikale venstres og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) finder dog, at man allerede nu bør gennemføre nogle af de foreslåede ændringer, herunder ændringen i valgretsbetingelserne, forhøjelsen af vederlaget til valgstyrelse og de tilfornede vælgere samt reglen om, at ingen kan være stiller for kandidater for mere end ét parti.

Flertallet foreslår derfor, at der foretages en deling af lovforslaget i to lovforslag: a og b, at behandlingen af b: forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget (Om ændringer i valgkredsfortegnelsen m. v.) herefter standses, og at sagen vises tilbage til udvalget, og at a: forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget (Om ændring i valgretsbetingelserne m. v.) vedtages.

Dersom flertallets ændringsforslag om en deling af lovforslaget vedtages, kan flertallet yderligere tiltræde det af indenrigsministeren under B, nr. 2), stillede ændringsforslag til forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget (Om ændring i valgrets-

betingelserne m. v.), hvorefter der tilvejebringes hjemmel for udarbejdelse af særlige valglisten, dersom der efter en nedsættelse af valgretsalderen måtte blive afholdt folketingsvalg eller folkeafstemninger inden den 28. februar 1962.

Et *andet flertal* (flertallet foran med undertagelse af Holger Eriksen) stiller herudover det under B, nr. 1), anførte ændringsforslag, hvorefter der sker en ændring i de krav, som partierne må opfylde for at kunne få andel i tillægsmandaterne. Et *mindretal inden for flertallet* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kunne dog have ønsket en videregående lempelse af valglovens spærregler, men da dette ønske ikke har vundet tilslutning fra anden side i udvalget, afstår mindretallet fra at stille et hertil sigtende ændringsforslag.

Et *mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at udtale, at det står ganske uforstående over for, at de foreslåede ændringer i valgloven nu skal gennemføres som en hastesag. Mindretallet kan derfor ikke medvirke til den foreslåede ændring i valglovens spærregler, men vil i øvrigt nærmere motivere sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Et *andet mindretal* (Holger Eriksen) kan under henvisning til tidligere fremsatte udtalelser vedrørende spærreglerne ikke medvirke til gennemførelsen af ændringsforslaget under B, nr. 1).

Ændringsforslag

A.

Af et *flertal* (Baunsgaard, Ditlevsen, Holger Eriksen, Andreas Hansen, Ove Hansen, Per Hækkerup, Aksel Larsen, Lars M. Olsen, Henning Rasmussen og Edel Saunte), tiltrådt af *indenrigsministeren*:

Lovforslaget *deles* i to lovforslag:

a. Forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget. (Om ændring i valgrets-betingelserne m. v.) omfattende indledningen til lovforslagets § 1 og numrene 1, 8, 10 og 12 samt § 3 i følgende affattelse:

„Forslag

til

Lov om ændring i lov om valg til folketinget.

(Om ændring i valgrets-betingelserne m. v.).

§ 1.

I lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget som ændret ved lov nr. 335 af 22. december 1953, lov nr. 193 af 11. juni 1954 og lov nr. 202 af 10. juni 1959 foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, udgår ordene „opfylder den i stk. 2 indeholdte aldersbetingelse“, og i stedet indføres ordene: „er fyldt 21 år“.

§ 1, stk. 2, udgår.

§ 1, stk. 3, ændres til stk. 2.

2. I § 24 indføres som nyt stk. 2:

„Stk. 2. Ingen kan være stiller for kandidater for mere end ét parti.“

3. I § 29, stk. 3, ændres ordene „25 kr.“ til: „40 kr.“

4. I § 38, stk. 2, ændres ordet „telegrafisk“ til ordene: „på den af indenrigsministeren fastsatte måde“.

§ 2.

De i § 1 indeholdte ændringer til § 1 i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget træder i kraft samtidig med loven om ændring af valgretsalderen til folketinget.“

b. Forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget. (Om ændringer i valgkredsfortegnelsen m. v.) omfattende indledningen til lovforslagets § 1 og numrene 2-7, 9, 11 og 13-20 samt §§ 2 og 4 i følgende affattelse:

„Forslag

til

Lov om ændring i lov om valg til folketinget.

(Om ændringer i valgkredsfortegnelsen m. v.)

§ 1.

I lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til

folketinget som ændret ved lov nr. 335 af 22. december 1953, lov nr. 193 af 11. juni 1954 og lov nr. 202 af 10. juni 1959 foretages følgende ændringer:

1. Efter § 10 indsættes som ny paragraf:

„§ 10. a. På tilflytterlisten optages endvidere personer, som tager fast bopæl i kommunen, men som

1) på grund af ophold i Grønland eller udlandet ikke er opført på en valgliste (hovedliste eller tillægslister), eller

2) er opført på valglisten i en anden kommune end tilflytningskommunen, men på grund af ophold som nævnt foran ikke kan

optages på tilflytterlisten i henhold til bestemmelserne i § 10.

Stk. 2. De i § 10, stk. 3, omhandlede frister for optagelse på tilflytterlisten finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. De under stk. 1, 2), nævnte personer slettes af valglisten i den kommune, hvor de tidligere har haft bopæl; de nærmere regler herom samt om fremgangsmåden ved optagelsen af de i stk. 1 nævnte personer på tilflytterlisten m. v. fastsættes af indenrigsministeren.“

2. I § 17, stk. 3, indføres som nyt 3. pkt.: „Indenrigsministeren er bemyndiget til i forbindelse med ændringer i landets kommunale inddeling at foretage heraf følgende forandringer i valgkredsfortegnelsen. Om de stedfundne forandringer udsteder indenrigsministeren fornøden bekendtgørelse.“

3. I § 18, stk. 1, 4. pkt., indsættes efter ordet „kommune“ ordene: „efter det senest opgjorte indbyggertal (registerfolketal)“.

4. I § 19, stk. 1, 1. pkt., tilføjes: „samt sammenkalder valgbestyrelsen til møde.“

2. pkt. udgår.

5. I § 20 indføres som nyt 2. pkt.: „For de valgte medlemmer vælges stedfortrædere.“

6. I § 20 indføres som nyt 3. pkt.: „For så vidt det antal medlemmer af valgbestyrelserne (og stedfortrædere for medlemmerne), der skal vælges blandt kommunalbestyrelsesmedlemmer, overstiger det samlede antal af disse, vælges det overskydende antal blandt de i kommunen inden for opstillingskredsen bosatte vælgere.“

7. I § 28 indføres som nyt stk. 3: „*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om nedlæggelse af et afstemningsområde. En sådan beslutning skal bekendtgøres i de stedlige dagblade. Nedlæggelsen kan dog ikke iværksættes, såfremt mindst 10 pct. af vælgerne i afstemningsområdet inden en måned efter bekendtgørelsen skriftligt har modsat sig nedlæggelsen.“

8. I § 33 indføres som nyt stk. 2: „*Stk. 2.* Enhver vælger er pligtig at på-

tage sig hvervet som tilforordnet vælger for valgbestyrelsen og valgstyrrerne.“

9. I § 47, stk. 1 og 2, indføres som nyt sidste pkt.:

„I tilfælde af stemmelighed foretages lodtrækning ved indenrigsministerens foranstaltning.“

10. I § 50, stk. 1, indføres som nyt sidste pkt.:

„I tilfælde af stemmelighed foretages lodtrækning ved indenrigsministerens foranstaltning.“

11. I § 56, stk. 4, 1. pkt., ændres ordene „3 sidste søgnedage“ til: „7 sidste søgnedage“.

12. Efter § 56 indsættes som ny paragraf: „§ 56 a. Vælgere, som på grund af indlæggelse på offentlige eller private sygehuse eller offentlige helbredelsesanstalter i øvrigt på valgdagen vil være forhindret i at indfinde sig på det afstemningssted, hvor de ellers skulle have stemt, kan stemme hos sygehusets eller helbredelsesanstaltens inspektør. Stemmeafgivningen kan ske de sidste 7 søgnedage før valgets afholdelse.“

Stk. 2. Stemmeafgivningen sker efter de i §§ 57-65 indeholdte regler, dog at reglen i § 58, stk. 2, nr. 1, 2. pkt., ikke finder anvendelse.“

13. I § 58, stk. 1, 4. pkt., indføres efter ordene „eller navnet“ ordene: „eller bostavbetegnelsen, jfr. § 23, stk. 3.“

14. I § 58, stk. 2, nr. 1, 3. pkt., indføres efter ordet „fyrvæsenet“ ordene: „vedkommende sygehusinspektør eller dennes stedfortræder“.

15. I § 63 indføres efter ordet „konsulatsembedsmænd“ ordet: „sygehusinspektører“.

16. I § 64, stk. 1, 1. pkt., udgår ordene „samt at der i mandskabets opholdsrum findes opslået et af indenrigs- og boligministeriet affattet uddrag af reglerne om stemmeafgivning ved indsendelse af stemmeseddel.“

§ 64, stk. 3, udgår.

§ 2.

I valgkredsfortegnelsen foretages følgende ændringer:

B. Øernes område.

1. V. Præstø amtskreds:

I kommunefortegnelsen for 1. opstillingskreds udgår ordene „Havnelev“ og „Lille-Heddinge“, og i stedet indføjes efter ordene „Magleby Stevns“ ordet: „Rødvig“.

2. VIII. Odense amtskreds:

I kommunefortegnelsen for 1. opstillingskreds ændres ordene „øst og nord“ til: „vest og syd“.

C. Jyllands område.

3. XI. Thisted amtskreds:

Den ved indenrigsministerens bestemmelse af 25. januar 1954, jfr. indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse nr. 6 af 25. februar 1954, udskilte del af Vestervig-Agger sognekommune under Thisted amt (Tyborøn sognekommune) udgår af 2. opstillingskreds.

4. XIII. Viborg amtskreds:

Den ved kgl. resolution af 3. marts 1955, jfr. indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 7. marts 1955 til Bjerringbro (den tidligere Hjerminde-Lee-Hjorthede) sognekommune under Viborg amt henlagte del af Sahl-Gullev sognekommune under samme amt overføres fra Viborg amtskreds' 3. opstillingskreds til samme amtskreds' 4. opstillingskreds.

I kommunefortegnelsen for 4. opstillingskreds ændres ordene „Bjerring-Mammen“ til: „Mammen“ og „Hjerminde-Lee-Hjorthede“ til: „Bjerringbro“.

I kommunefortegnelsen for 5. opstillings-

kreds ændres ordene „Øster Bølle“ til: „Ålestrup“.

5. XVIII. Ringkøbing amtskreds:

Den ved indenrigsministeriets bestemmelse af 25. januar 1954, jfr. indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse nr. 6 af 25. februar 1954, oprettede Tyborøn sognekommune (tidligere en del af Vestervig-Agger sognekommune) overføres fra Thisted amtskreds' 2. opstillingskreds til Ringkøbing amtskreds' 2. opstillingskreds.

I kommunefortegnelsen for 2. opstillingskreds indføjes efter ordene „Resen-Humlum“ ordet: „Tyborøn“.

6. XX. Haderslev m. fl. amters amtskreds:

Den ved kgl. resolution af 17. februar 1954, jfr. indenrigs- og boligministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 18. februar 1954, i Sønderborg købstadkommune indlemmede del af Ulkebøl sognekommune under Åbenrå-Sønderborg amt overføres fra Haderslev m. fl. amters amtskreds' 4. opstillingskreds til samme amtskreds' 3. opstillingskreds.

I kommunefortegnelsen for 3. opstillingskreds udgår ordet „Adsbøl“.

§ 3.

Indenrigsministeren bemyndiges til at lade lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget, således som den med senere ændringer bliver at anse som affattet, optrykke ved bekendtgørelse som „Lov om valg til folketinget“. Indenrigsministeren er i denne forbindelse bemyndiget til overalt i loven at ændre ordene „indenrigs- og boligministeren“ til: „indenrigsministeren“.

B.

Ændringsforslag til det under a. nævnte lovforslag.

Af et *flertal* (Baunsgaard, Ditlevsen, Andreas Hansen, Ove Hansen, Per Hækkerup, Aksel Larsen, Lars M. Olsen, Henning Rasmussen og Edel Saunte), tiltrådt af *indenrigsministeren*:

Til lovforslagets § 1.

1) Efter nr. 4 indsættes som nyt nr.:

„00. § 43, stk. 1, 1. punktum, affattes således:

„Derefter opgøres, hvor mange stemmer der er faldet på hvert af de partier, som er kundgjort i overensstemmelse med § 23, sidste stykke, og som enten 1) har opnået

mindst ét kredsmandat eller 2) inden for hvert af to af de i § 17, stk. 2, omhandlede tre områder har opnået mindst lige så mange stemmer som det gennemsnitlige antal gyldige stemmer, der i området er afgivet pr. kredsmandat, eller 3) i hele landet har opnået mindst 2 pct. af de afgivne gyldige stemmer.“

Bet. o. lovf. om ændr. i l. om valg til folketinget.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af flertallet under **A**.

Ny paragraf.

2) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

„§ 00.

Såfremt der i tiden efter ikrafttræden af lov om ændring af valgretsaldere til folketinget og inden udgangen af februar 1962 skal afholdes folketingsvalg eller folkeafstemning, kan indenrigsministeren bestemme, at

der i kommunerne skal udarbejdes særlige valglistor omfattende de personer, der ikke er optaget på de gældende valglistor, men som er fyldt eller senest den 28. februar 1962 fylder 21 år, og som i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne. Nærmere regler om listernes udarbejdelse og fremlæggelse til eftersyn og om adgang til at fremsætte indsigelser mod listernes indhold fastsættes af indenrigsministeren.“

Baunsgaard, næstformand. **Henry Christensen.** **Jens Chr. Christensen.** **Haunstrup Clemmensen.**

Ditlevsen. **Erik Eriksen.** **Holger Eriksen.** **Andreas Hansen.** **Ove Hansen.**

Per Hækkerup. **Aksel Larsen.** **Harald Nielsen.** **Lars M. Olsen.**

Henning Rasmussen. **Edel Saunte,** formand. **Poul Sørensen.** **Thestrup.**